

Liber primus.

non posui libros illud quod facit p̄cium. i. p̄clositatē libris. i. sententias meorū librorū
Nota q̄ Bo. supra querendo de statu suo solū deplāxit in cōmoda corporalia non
curās delectōem aī sui. vñ phia h̄oc solū deplāgit sui aī delectōem et in cōmoda
corporalia p̄cipēdit. et q̄ superius. iiii. psa. d. Bo. n̄ siquid nō mouet te facies hui⁹
loci. id p̄bia hic sibi r̄sidens. d. multo plus mouor ppter animi tui delectionē q̄ p̄
pter locū exilij in q̄ exi
stis h̄o fortī aio. oī loco
em̄ vñ p̄ patria. vnde
Quid⁹ in li. de fastis.
D̄ e solū fortī patria est
vt piscibus equo. et q̄
et cōquest⁹ fuit d̄ biblio
theca r̄sideret phia q̄ ip̄e
poti⁹ deplāgat lñas li
broz q̄ p̄ obliuionem
p̄didi⁹ q̄ carentiā bibli
otbece et librop. Et tu
quis de tuis. hic phia
sub breuitate recolligit
q̄ bo. perturbauerit. d. et
tu bo. d̄istristi vera de tu
is merit⁹. i. factis. in cō
bonis. i. ppter oīm bo
minū vñilitatē. h̄ supple
dixisti pauca supple bñ
ficia tibi evenisse p̄ mul
titudine gestop. i. facto
rū tuo. et tu memoria
sti. i. recitasti nota. i. ma
nifesta cōfictis homib⁹
de honestate. s. d̄ salua
tione senatus. vel falsi
tate. i. cōpilatione falsa
rū litterarū. obiectoru⁹
Id est imputatorū tibi. quid⁹ p̄ certe tu stricti putasti. i. existimasti attingendū supple
esse. recte. i. r̄onabiliter. de sceleribus. i. de vicijs. q̄ p̄ et fraudibus. i. deceptib⁹
delatorū. i. accusantib⁹. q̄ ea. i. oīa ista celebrent. i. memorē melius. q̄ p̄. vberi⁹
Id est copiosius. ore. i. finone vulgi recognoscētis. i. memoratis oīa. et tu bo. incre
pulsivebemēter. i. forteer. factū. i. opus. iniusti senatus supple totius. et tu etiā do
lūisti de nostra c̄riatione. i. vñtrupatōne. et tu etiā flesisti. i. deflesisti. dāna. i. c̄ria. lese
opinonis. i. imaculate fame tue. postremo. i. vñtio dolor incāduit aduersus fortunā
Id est h̄ fortunā. q̄ p̄ et supple tu Boeti questus es. nō pensari. i. retrubui. equa. i.
Digna premia merit⁹. In extremo. i. in fine. senientis muse. i. furiētis metri. tu ppo
susti⁹. i. devisti. vota. i. p̄ces. q̄ ea p̄ supple dinine p̄udentie. regeret terras. i. ho
mines terrenos. vti p̄ sicut regit celū. Nota q̄ ista oīa fuerūt cā p̄turbatōis mérit⁹

sed id quod libris p̄cium facit librorū
quondam meorum sententias colloca
ui. Et tu quidem de tuis in commune
bonū meritis vera quidem: sed p̄ mul
titudine gestorum tibi pauca dixisti.
De obiectorum quidem tibi vel hone
state uel falsitate cunctis nota memora
sti. De scelerib⁹ fraudibusq̄ delatorū
recte tu quidem stricti⁹ attingendū
putasti. q̄ ea melius vberiusq̄ recogno
scētis omnia vulgi ore celebrentur
Increpuisti etiam uchementer iniusti
factum senatus. de nostra etiā crūniā
tione doluisti. lese quoq̄ opinionis dā
na fleuisti. Postremo uero aduersus
fortunam dolor incanduit. conquestus
q̄ non equa meritis premia compensa
ri. In extremo muse leuietis uti q̄ ce
lum terras quoq̄ par regeret vota po
sueristi. Sed quoniam plurūus tibi affe
rū litterarū. obiectoru⁹

Id est imputatorū tibi. quid⁹ p̄ certe tu stricti putasti. i. existimasti attingendū supple
esse. recte. i. r̄onabiliter. de sceleribus. i. de vicijs. q̄ p̄ et fraudibus. i. deceptib⁹
delatorū. i. accusantib⁹. q̄ ea. i. oīa ista celebrent. i. memorē melius. q̄ p̄. vberi⁹
Id est copiosius. ore. i. finone vulgi recognoscētis. i. memoratis oīa. et tu bo. incre
pulsivebemēter. i. forteer. factū. i. opus. iniusti senatus supple totius. et tu etiā do
lūisti de nostra c̄riatione. i. vñtrupatōne. et tu etiā flesisti. i. deflesisti. dāna. i. c̄ria. lese
opinonis. i. imaculate fame tue. postremo. i. vñtio dolor incāduit aduersus fortunā
Id est h̄ fortunā. q̄ p̄ et supple tu Boeti questus es. nō pensari. i. retrubui. equa. i.
Digna premia merit⁹. In extremo. i. in fine. senientis muse. i. furiētis metri. tu ppo
susti⁹. i. devisti. vota. i. p̄ces. q̄ ea p̄ supple dinine p̄udentie. regeret terras. i. ho
mines terrenos. vti p̄ sicut regit celū. Nota q̄ ista oīa fuerūt cā p̄turbatōis mérit⁹

Metrum. vi.

Boetij et tractatis ea in quarta psa et in fine metri Ostelliferi. Sed q̄m. Hic p̄bi
lophia dat modum medēdi ip̄m Boetij dices. Sed q̄m plurimus tumultus. id est
valde magna multitudo. affectuū. i. passionū. incubuit. i. instituit tibi. et dolor ira et me
ror. i. tristitia distrahit te dinersum. i. ad diversa. ideo sicut nūc mentis es nondum
tinguit. i. respiciuit te validiora remedia. i. fortiora medicamenta. Itaq̄ nos vtemur

paulisper. i. modicuz le
uiorib⁹ remedij ut ea
que induruerunt. id est
indurauerunt. in tumo
rem. i. in inflaturam. p̄
turbationibus. i. tristis
tūs animi influētibus.
id est euidentibus. illa
molecat. i. mollia fiant
blādiore tactu. i. leniori
medicina ad recipiēdū
vīm acroris. i. fortioris
medicaminis. Nota q̄
Bo. fuit distract⁹ mul
titudie affectionū. s. ira
merore et dolore. Nas
ira trahit hoiem advin
dictā. dolor ad despe
ratōem. meror ad toti⁹

etiu⁹ tumultus incubuit. Diuersumq̄
te dolor ira meror distrahit: vti nūc
mētis es. nōdū te ualidiora remedia cō
tingunt. Itaq̄ leuoribus paulisp ute
mur. ut q̄ in tumorē p̄turbatōib⁹ influ
entibus induruerunt ad acroris. vīm
medicaminis recipiēdam factu blādi
ore molestant.

Metrum sextum prīmi libri.

E. Um phebi radij graue. **C**ancrī
sodus inestuat. **Z**um qui larga negan
tibus. **S**ulcis semina credidit.

mentis aggrauatōem. ideo dicit phia q̄ sua perturbatio iam nō possit sustinere for
tiora remedia s. velit sibi adhibere leuia ut per talia p̄paratus et dispositus p̄sequē
ter posset recipere remedia acrora.

Metrum. vi. prīmi libri
Um phebi radij graue. Hic incipit sextū metri hui⁹ prīmi q̄d dicitur
metrū gliconicū ab innētore. coriābūtī a pede p̄dominātē. est aut̄ cori
ambus pes ɔstans ex p̄ma et ultima lōga ex dnab⁹ medij breuib⁹. vñ
pmus pes huius metri est sp̄deus. secundus coriābus. tertī⁹ pirricē
qui est pes ɔstans ex duabus breuib⁹ et loco eius aliqui ponit iābus qui cōstat ex p̄
ma breui et ultima lōga. In hoc ergo metro phia pbat dictū sūi p̄ exēpla. dicit enī
q̄ Bo. p̄ nūc nō puenirēt remēdia fortia s. halio tpe. pbat ergo q̄ oīa requirat tpe⁹
determinati⁹. et si fiat extra sūi tps nō p̄spērānt. et hoc pbat tribus exēplis. secundo
tagit tpa nō pmisceri que deus distinxit. ibi. Signat tpa. Prīmu exempli est de se
mine q̄d si semināt indebito tpe nō p̄fert fructū: vt si quis seminaret in iulio vel i au
gusto. vñ dicit sic in littera. Lū p̄ q̄i graue sodus cācri illius signi. inestuat. i. inar
descit. radij phebi. i. solis. tum. i. in illo tempore. qui creditit. i. pmisit. larga semina
id est copiosa semina. sulcis. i. cauernis. terre negatibus supple spez messis talis. elu
sus. i. frustratus. fide. i. bñficio. cereris. i. dee frugū. pgat. i. accedat ad arbores quer
nas. i. quercus. et vescatur fructibus eoz. Lūc ponit secundū exemplū de floribus
quos homo frustra querit tpe byennali cī tps eoz sit in vere. vñ dicit in littera
Tu lecturus. i. collectur⁹ violas nunq̄ petens accedas purpurei nem⁹. i. floridam

Liber primus.

siliam. curit. i. quando campus stridens. i. sonas campus inhorruit. i. horribiliter ap-
paruit seuis aquilonibus. idest crudelibus ventis byemalibus. Tunc ponit tertium
exemplum et est de vuis que mature sunt in autumpno. et ideo frusta querantur te-
pore vernali. unde dicit. si libeat frui vuis non queras auida. idest cupida manu stri-
gere vernos palmites. idest vernales vices. bacchus deus vini potius penitus sua mu-
nera. i. vuas autumpno. i.

tpe autumpni Nota q
sidus caceri dicit graue
qz sole exire in cancro
homines granatur ni-
mio calore quo tēpore
non est seminanduz. qz
ad hoc qz semen quale
scat requiriſ humor. q
calore solis fernido tpe
resoluitur et evaporat.
Nota fm fabulas cum
pluto rapuerat pserpi-
nam mater eius scres q
rēs ipam in terris et nō
inueniēs denegauit bo-
minibus bſſicū frugū
et tūc boies pgebāt ad
arbores quercū et co-
medebāt glandes. et sic
loquit phia in littera.
Nota de hoc qz dicit
stridens campus. dicit
Huguitio qz strideo strides vel strido. dis. est fortiter sonare vel detes pcutere vel
frendere. Signat tpa ppris. Hic osidit phia tpa nō pmisceri que deus distit
dices. Deus signat. i. ornat tpa aptas ea ppris officis. nec ipse deus patit misce-
ri vices. i. alternatōes temporis. ita qz tps vni officio deputatū pueniat alteri. quas
vices tempoz ipse cohervit. i. constrinxit. et addit sicut quercus aliqua tpe nō de-
bito frustratur in querendo. sic illud quod deserit certum ordinem precipiti. idest
festina via illud non habet letos exitus. idest prosperum euētum. sic a simili si phia
relicto debito tempore ministrasset boetio fortem medicinam non fuisset pspera in
medicando ipsum. Nota qz per debitum ordinem res conseruantur in suo esse
et in sui natura. et quod deficit ab ordine etiam deficit ab esse. vii Boetius quarto
buius secunda prosa. Est enim quod retinet ordinem seruatqz naturam. quod vo
ab hoc deficit esse quod in sui natura situm est dereliquit. propter quod debit⁹ or
do in omnibus est obseruandus. Unde poeta. Est ordo summa limes sapientis in
arte. Ergo dicit phia quod precipiti via. Nota omne agens in agendo debet pſſi
tuere sibi bonum finem. quia ratione boni finis agens meretur. et ratione mali finis
demeretur. Unde poeta. Non datur ex templo bona post primordia merces.

Elusus cereris fide queritas. Mergat
ad arbores. nunquā pūrpureū nemus.
Lecturus violas hetas. Cum seuis a
quilonib⁹. Strides campus inhorruit
Mec queras auida manu vernos strin-
gere palmites. Vnus si libeat frui. Au-
tumno potius sua Bacchus muera con-
tulit. Signat tempora ppris. Aptas
officiis deus. Nec quas tpe cohervit
disceri patitur vices. Sic quod pre-
cipiti via certum deserit ordinem. Le-
tos non habet exitus.

Prosa sexta primi libri:

Rimū igitur pateris ne me pauci-
lis rogationibus statū tue metis at
stridens campus. dicit
Huguitio qz strideo strides vel strido. dis. est fortiter sonare vel detes pcutere vel
frendere. Signat tpa ppris. Hic osidit phia tpa nō pmisceri que deus distit
dices. Deus signat. i. ornat tpa aptas ea ppris officis. nec ipse deus patit misce-
ri vices. i. alternatōes temporis. ita qz tps vni officio deputatū pueniat alteri. quas
vices tempoz ipse cohervit. i. constrinxit. et addit sicut quercus aliqua tpe nō de-
bito frustratur in querendo. sic illud quod deserit certum ordinem precipiti. idest
festina via illud non habet letos exitus. idest prosperum euētum. sic a simili si phia
relicto debito tempore ministrasset boetio fortem medicinam non fuisset pspera in
medicando ipsum. Nota qz per debitum ordinem res conseruantur in suo esse
et in sui natura. et quod deficit ab ordine etiam deficit ab esse. vii Boetius quarto
buius secunda prosa. Est enim quod retinet ordinem seruatqz naturam. quod vo
ab hoc deficit esse quod in sui natura situm est dereliquit. propter quod debit⁹ or
do in omnibus est obseruandus. Unde poeta. Est ordo summa limes sapientis in
arte. Ergo dicit phia quod precipiti via. Nota omne agens in agendo debet pſſi
tuere sibi bonum finem. quia ratione boni finis agens meretur. et ratione mali finis
demeretur. Unde poeta. Non datur ex templo bona post primordia merces.

Prosa. vi.

Congrua sed rectus premia finis habet. Cum igitur inordinatio impedit bonita-
tem finis ideo vitanda est.

Prosa. vi. libri primi

Rimū igitur pateris. Hec est sexta et ultima p̄la huius p̄mi in q̄ phia
inquirit cām radicalem infirmitatis Boethi et quibusdam interrogati-
onibus. Et p̄mo phia captat benivolentiam Boethi. Secundo p̄tē
suas interrogatōes ibi

tum illa. Dicit p̄mo an
teqz adhibez tibi reme-
dia ne p̄ nūquid pate-
ris. i. admittis me philo-
sophiam. primū paucu-
lis rogationibus. i. iter
rogationibus attingeret
per cognitōem atqz tē-
ptare. i. rimari. statu. i.
dispositōem tue mentis
ut intelligā. i. cognoscā
quis sit modus tue cura-
tionis. i. sanatōis. vo-
p̄ sed ego Bo. inquaz.
idest dixi. u. phia roga-
to. i. interrogato tuo ar-
bitratu. i. fm tuam volū

tingere atqz temptare. Ut quismodis
sit tue curationis intelligam. Boetius
Tu vero arbitratu inqz tuqz quod vo-
les ut responsuruz rogado. P. Tum
illa. Huncine inquit mundum teme-
rariūs agi fortuitisqz casibus putas.
In ullum credis ei inesse regimen ra-
tonis. B. Utqz nullo existimaueri
modo ut fortuita temeritatē tam certa
moueretur. Verum open suo ḡitorē
presidere deum scio. nec vñqz fuerit di-
es qui me ab hac sentētie veritate d̄pel-

tatem que voles. ut p̄ sicut responsurū. i. volentez respondere. Nota qz phia more
boni medici nō solū scrutatur cās doloris p̄ signa extirpēta. sicut medici p̄ vrinaz
et pulsū. qz hec signa qſiqz fallit. H̄t scrutat cās doloris boetij p̄ respōsionem ad
questiōes. et p̄mo captat eius benivolentia reddendo ipm attentuz p̄ hoc qd dicit
pauculis rogationibus. Nota qz infirmi habent naturalē importunitā nibil patiendi.
ergo ex facili p̄turbant nō solū p̄ multas interrogatōes hec vna sola. Volens ergo
phia mouere paucas questiones Boetio infirmo p̄mo captat eius benivolentiaz

Tum illa. Hic phia facit interrogations. secundo causas totius infirmitatis ex
responsionibus Boetij recolligit. Tertio ostendit ipsum curabilez esse dando mo-
dum pcedendi circa curationem eius. Secunda ibi. Quare plenissime vel egritudi-
nis tue rōem tc. tercia ibi. Sed solipsatis actori. Primo phia querit de mundi gu-
bernatione. secundo de circumstantijs gubernationis. ibi. Sed dic mibi. Adbuc di-
uiditur. qz primo phia querit. Secundo boetius respondet. tertio phia eius r̄missionē
approbat dicens. ergo O boeti putas hūc mundum agi. i. regi temerarijs. qz pro et
fortuitis casibus. idest euentibus. an. i. nunquid tu credis nullū regimen. rationis.
idest prouidentie dñine inesse ei mūdo. Ego boetius inquā. idest dixi. atqui. idest
certe non existimauerim. idest putauerim vlo modo ut tam certa entia moueantur
idest regantur. fortuita temeritate. i. impronisa stultitia. sed scio deum conditorez. i.
creatorem presidere suo operi. idest sue creationi. nec dies fuerit vñqz. idest in aliq
tempore. qui dies depellat. idest remoueat me boetium ab hac veritate sentētie iā
dicte. Tunc phia approbans eius respōsionem inquit. idest dixit itaqz est. nam tu

Liber primus

cecinisti. s. diristi etiam illud. paulo ante. s. in quinto metro busus primi. qz p et tu de-
plorasti. i. planxisti. tm. id est solūmodo ipsos homines esse exortes. id est carētes v̄l
non participes diuine cure. id est diuine pruidentie. nāqz p quia tu nihil mouebare
id est dubitasti de ceteris supple creaturis quin regerentur rōne supple prouidētie
dei. autem p h. pape est interiectio admirantis. ego admiror vehementē qz tu locat⁹

lat. P. Ita est inquit. Nam id etiam
pauloante cecinisti. hominesq; tantu; z
diuine exortes cure esse deplorasti. Na
de ceteris quin ratone regerentur nihil
mouebare. pape autem vehementer admi
ror cur in tam salubri sententia locatus
egrotes. Veru altius perscrutemur. ne
scio quid abesse coiecto. Sed dic mihi
quoniam a deo mundu; regi non ambigis
quibus etiam gubernaculis regatur ad
uertis. B. Vir in qua; rogationis tue
sententiam nosco ne dum ad inquisita
respondere quea. P. Num me inquit
sefessit abesse aliquid p quod velut hy
ante valli robore in animum tuum per
turbationum morbus irrepserit:

dix totius morbi fuit ignoratia divinae gubernationis quantum ad homines. id pro
querit de mundi gubernatione. Nota quod boetius innuit duas rationes quod mundus re
gat a deo. prima ibi. Tercia certa. quod talis est. Tercia certa et determinata non regatur
a casu et a fortuna cum regimur tali sit incertum. Hoc entia huius mundi sunt certa quod a cer
tis causis producta. Secundum rationem innuit ibi. Clericorum operi suo. que talis est. Causa
est regis a sua causa. Hoc deus est causa mundi cum ab ipso dependeat celum et tota natura. ergo tecum.
Nota probia rationabiliter mirans quod boetius credet mundum regi a deo putabat homines non re
gi ab ipso. quod possit probia sic arguere. Deus regit mundum secundum te Boetius. homines sunt
principalis pars mundi sicut prius dixisti in metro opere tractatus pars quod non vallis. ergo homines re
gunt a deo. Sed dic mihi quoniam a deo mundum regi. hic probia querit de circumspecta
tibus gubernationis mundi. secundo quia res gubernatae diriguntur in suu finem. id secun
do querit de fine rerum. et quod gubernatio dei secundum rei veritatem etiam est cir
ca homines. ideo tertio querit de cognitione hominis. Secunda ibi. sed dic mihi.
tertia ibi. sed hoc quoque primo dicit. Sed oboetio dic mihi philosophie quam non am
bigis. id est non dubitas mundum regi. id est gubernari a deo. etiam nunquid aduer

Prosa.vi.

Ms. f. cognoscis quibus gubernaculis mundus regatur. ego Boetius inq. i. dixi.
vit nosco sententiam. i. intellectum. tue rogationis. i. tue interrogationis. nedium. i.
ad huc non queam. id est possum. respondere ad inquisita. i. ad interrogata. supple
phia inquit. id est dixit. non sefellit. id est decipit me supple phiam. abesse. i. desicere
tibi aliquid per quod velut hyante. id est patente. robore. id est firmitate. valli. id est

Sed dic mihi. meministi ne quis sit re
rum finis. quo ue totius nature tendat
intentio. Bo. Audieram. inquam: sed
memoriam meror hebetauit. P. It qui
scis vnde cuncta processerint. S. No
ui inquam: deumqz esse respondi. P.

Et quid fieri potest ut principio cognito quis sit rerum finis ignores. **H**e
rum hi perturbationum mores et ea sua lentia est ut mouere quidem loco ho
minem possint. euellere autem sibi quod to
tum extirpare non possint.

mentia que attribuitur spirituis sancto. et de hoc patebit in secundo huius. Nota illud quod aliquis homo vir intelligit aliquo modo intelligit licet cum difficultate. ex hoc ergo q̄ Boetius dicit se vir intelligere interrogatōem phis inuit se aliquo modo intelligere tñ c̄ difficultate ppter dolorē opprimētem rōem. et id r̄sidere nō potuit. Nota quando robur valli alicuius munitōis biat ppter aliquā rupturā in eo factā tūc hostes ingrediunt̄ munitōem. sic a simili q̄si munitio rationis quo anim⁹ manūtur tanquam vallum biat propter defectum alicuius cognitionis tunc necessario perturbationes affectum subintrant animum. Sed dic mihi meminiſti ne. Hic philosophia querit de cognitione finis rerum dicens. Dic mihi ne i. an meministi. i. recoderis. quis sit finis rerum supple omnīū. ve pro vel. quo. id est ad quem finem intentio totius nature tendat. id est laboret. ego Boetius inquā. i. diri audieraz supple olim. h̄ meror. id est perturbatio ebetauit. i. obscurauit memoriam. i. intellectum. atqui pro certo scis. unde cuncta. i. omnia entia. pcesserit. i. p̄n cipium suū habuerint. ego Bo. in q̄. i. dixi noui. q̄ p̄ et respōdi deū esse principiū omnium rerum. et dicit phis quid. i. quomodo potest fieri hoc ut cognito. id est nostro principio. i. omnium rerum ignoras. id est nescias. qui d̄ sit finis rerū supple omnium. verum. p̄ sed. hi mores perturbatōis sunt. et ea valentia. i. vigor vel potestas perturbationum est ut quidem. id est certe possunt mouere hominem loco. i. a stabilitate perfecte cognitionis. autem pro sed. non possunt euellere supple radicitus. q̄ p̄ et extirpare. id est eradicare sibi totum. Nota philosophia rationaliter q̄ sit Bo. an cognoscat finem omnium rerum. q̄ finis est causa causarum et optimū

Liber primus

cuins gratia alia sunt. ppter quod ignorato sine nibil perfecte cognoscit eorum q̄ sunt ad finem. nam fin exigentiam finis cetera moderantur. Nota q̄ pncipium & finis coincidit in vni sicut in circulo idem est pncipium & finis tūc videtur mirabile q̄ tunc pncipium cognoscatur & finis ignoretur. cum ergo deus sit pncipius & finis oīm rerum cognito ipso sub ratione pncipiū videtur etiā cognosci sub rōe finis. q̄ aut deus sit pncipiū oīm pat̄ q̄ ab ipso derivatum est singulis esse & vivere. primo celi & mundi. q̄ aut sit finis omnium patet. q̄ gratia eius omnia sūt. et ad ipm ordinant. nā in rebus constantibus ex arte et natura semp̄ vilius est ppter melius deus autē est optimus eoz que in natura sunt ex pñemio metaphysi ce. Nota h̄z perturbati aliqualē cognitionē rerum babeant tamen impediuntur ne perfecte cognoscant. licet ergo Boetius aliter cognoverit deum esse pncipium rerum. tñ quia turbatus fuit perfecte naturā buis pncipiū nō cognovit. & ideo ignorauit ipm esse finē rerum. Nota q̄ passio est motus pticule appetitiae sub fantasia boni & mali fm Eustratium fo ethico rū. & hi sunt mores passionis & possunt homines mouere a stabilitate perfecte cognitionis. sed totaliter ipsum non possunt euellere ab omni cognitione. Sed hoc quoq̄ respondeas velim. Hic philosophia facit aliam interrogationem de cognitione humanae nature dicens. Sed ego etiam velim tu respondeas. idest respōsum des. hoc. idest ad hoc. ne p̄ nūquid tu meministi. idest scis te esse hominē. ego boetus inq̄. idest dixi. quid. idest propter quid non meminerim. i. scio. & querit vlt̄ri pñia. Iḡitur ne. i. nūquid. poteris pferre.. i. dicere. quid sit bō. i. diffinitōem bois. R̄sideret Boetius. Nūquid pñia tu interrogas me hoccine. i. hoc. an. i. vtrū sciam me esse rationale atq̄ p̄ et mortale aīal. ego Boetius scio. & pñteor. i. fateor. me ēē to supple aīal rōnale & mortale. d. Boetius nibil supple pñia inquit. i. dixit. iaz ego scio alia cām supple quam ignorantiam diuine pñudentie vel maritam causaz tui morbi. & tu desisti. idest cessasti. nosse. idest noscere quid sis. Nota licet homo sit mortal secundum corpus non tamen secundum animam intellectuā: que est dignior pars hominis. Et quia Boetius dixit se esse nibil alind q̄ animal rationale & mortale ideo non quesuit nisi bona mortalia de quorum bonoz amissōe voluit non curans partem immortalem sc̄z aīam rationale cuius debuit appetere bōa immortalia. ideo pñia dicit q̄ Boetius se non nouerit. Nota q̄ causa maxima morbi hominis est seipm ignorare. q̄ dicit Boetius secundo buis pñia. v. Quod contradictione humanae nature est cum se cognoscat & ceteras exalat. Cum autem nosse se

Prosa. vi.

deserit eadē natura infra bestiam redigat. nā ceteris animātibus sese ignorare natūraliter est. hominibus vero vicio venit. & dicit Themistius super de aīa. Quid turpis est aīe cū sit alioz cognoscitua q̄ suip̄us est ignora. aīa seipm ignorāti quō de alijs fida putabitur cognoscitua. quasi diceret nullo modo. Quare plēnissime hic pñia ex dictis boethi recolligit oēs cās totius infirmitatis eius dicens.

Quare p̄ liḡs ego pñia philosophia inueni plenisime. i. perfectissime rationem. i. cām. tue egreditudinis. i. infirmitatis. vel inueni aditū. i. accessum. reconciliāde sospitatis. i. recuperande sanitatis tue. q̄ declarat Nam p̄ qr. qm̄ tu pñm deris. idest cōfusus es oblinione. i. ignorantis tuip̄us. tu doluisti te esse exuleni. q̄ p̄ et expoliatū. i. pñiatū. p̄ prop̄is bonis. idest doluitis. qm̄ p̄ qr. tu ignoras. i. nescis quis sit finis rerū omnium. tu arbitraris. idest putas. nequam. i.

Quare plenissime vel egreditudinis tue rationem vel auditum reconciliāde sospitatis inueni. Nam quoniāz tui oblinione confundcris & exulem te & et spoliatus propriis bonis esse doluisti. quoniam vero quis sit rerū finis ignoras. nequam homines atq̄ nepharios potentes felicesq̄ arbitraris. Quoniā vero quibus gubernaculis mundus regatur obesus es. has fortunarum vices estimas sine rectore fluitare: magne nō ad morbum modo verum ad interitus quoq̄ cause.

malos. atq̄ pro et nepharios. idest iniquos homines esse potētes. q̄ pro & felices quoniam pro quia tu oblius es. quibus gubernaculis. idest regiminibus ipē mīdus regatur. tu estimas. idest opinaris has vices. idest istas alternationes fortunārum. idest rerum fortuitarum. fluitare. idest dignari sine rectore. iste sit magne cou se non modo. idest non solum ad morbum. verum pro sed: sunt ad iteritum. idest ad mortem vel ad perditionem anime. Nota homo seipm̄ ignorans extra limites recte rationis positus est. & talis dicitur esse exul ut prius visum est. Nota homo seipm̄ ignorans tantum se estimando esse mortalem dolet de amissione rerū mortaliū. ergo dicit philosophia quia tu oblinione confunderis exulem te et expoliatum propriis bonis doluisti. Nota ex affectione vel perditione ultimi finis homo dicitur potens vel impotēs. ex quarto buis. quia ergo Boetius ignorauit ultimum finem rerum. ideo putabat malos esse potentes. Nota Boeti⁹ ignorauit quibus gubernaculis mundus regeretur: ideo ignorauit q̄ deus sua bonitate omnia disponeret. et ergo putabat vices fortunarum esse sine rectore.

Sed sospitatis auctori grates. Hic philosophia ostendit Boetium esse curabilem dando modum procedendi circa curationem eius dicens. Tu des grates auctori sospitatis. idest sanitatis. q̄ nondum. idest non adhuc natura. idest vigor naturalis. destituit. idest deseruit te. totum. idest totaliter. nos philosophia habemus maximū somitem. idest radicem. tue salutis. idest sanitatis scilicet veram sententiam. idest intellectum de mundi gubernatione. q̄ tu credis ea supple

Liber primus

gubernatōem nō esse subditā. i. subiectā temeritati casū supple fortuitoz h̄ divinē rōni. igit̄ nihil p̄t̄mescas iā tibi boetio ex hac minima scintillula. i. parua veritate il luxerit. vitalis calor. i. ardor m̄re veritatis aiām vivificans. Tunc dat modū p̄ce vendi circa curatōem ei⁹ dices. Sed qm̄ p̄ q̄. nondū. i. nō adhuc ē t̄ps firmiorib⁹ remedij vti. t̄ p̄stat. i. manifestū est eā esse nām mentū vt quoties abiecerit veras opiniones induant. i. in uoluāf falsis opionib⁹ et q̄b⁹ fals opioib⁹. caligo. i. obscuritas perturbationuz passionū. orta. i. creatā p̄fudit illi vez i tuītū. i. cognitōem mēs ego supple phia tēptabo attenuare. i. fmouē re. paulisp. i. modicum. hāc caliginē leuibus. i. facilib⁹. q̄ p̄ et medio-cribus somētis. i. medi cinis. vt dimotis. i. reōtis tenebris fallacisi affectionū. i. fallaz opini onū vel passionū. possis cognoscere. i. intelligē splendore. i. claritatē. vere lucis. i. lucide veritatis. Nota sicut i morbo corporali vigētē p̄n cipali mēbro puta cor. de pōt per medicinas introduci sanitas alijs mēbris. h̄ naturali calore destituētē ipsam cor frustratur spe sanitatis sic in morbo spirituali manente in Boetio cognitione illius principij q̄ de⁹ gubernat mundum potest procurari salus quantum ad errorem in alijs. ergo dicit philo sophia quasi coagratulando Boetio debes reddere grates auctori sospitatis.

Nota quando intellectus abicit veram opinionem statim afficitur falsa opinione. quia intellectus non abicit veram opinionem nisi propter aliquam persuasionem per contrarium. nihil autem contrariatur vero nisi falsum. ideo intellectus non potest abicere verum nisi accipiendo falsum. Nota tenebre affectionum impedit rectum iudicium. quia tristitia stupescit et corruipit naturam et ethicis. sed amo. et odium peruerunt iudicium secundū ptolomeum in centilogio. Ite et concupiscentie venereorum maxime transmutant corpus et quibusdam infamijs inficiunt. vñ. ethicoz. et impedit ira animū ne possit cernere verum. fm catbonem.

Meturum septimum primi libri.

Sed sospitatis auctori grates q̄ te nō dum totum natura destituit. Habem⁹ maximum tue somitem salutis veram de mundi gubernatione sententiaz. q̄ eam non casuum temeritati sed diuine rationi subditam credis. Nihil igitur pertimescas. Jam tibi ex hac minima certe scintillula vitalis calor luxerit. Sed quoniā firmiorib⁹ remedius nō dum tempus est vti: t̄ eam mentuz cōstat esse naturam ut quotiens abiecenti mentes ueras falsis opionib⁹ induantur. ex quibus orta perturbationū caligo uerum illum confundit intuitum. Hanc paulisper leuibus mediocribus q̄ somentis attenuare temptabo. ut dimotis fallaciuū affectionum tenebris splendorem uerelucis possis agnoscere.

Meturum septimum primi libri

Meturum. vii.

In Ubibus atris condita nullum. Hic incipit septimus et ultimus metris bui us p̄mi q̄b⁹ vocatur metru adonicū ab inuēto. dimetriū a numero pe dū. dactilicū a pede prediūnātē. In quo metro phia pbat p̄ exēpla q̄b⁹ dixit. d. em̄ phia q̄ caligo perturbationū ipedit intuitū veritatis. hoc p̄mo pbat phia trib⁹ exemplis. secūdo bortat nos ad fugā perturbationuz. ibi in quo

q̄ si vis. p̄ma in tres se

cundū tria exēpla q̄ pa

tebat. Dicit p̄mo side

ra p̄dīa. i. abscondita. a

tris nubibus. i. obscur

nubibus. nullum lumē

possunt fundere ad illu

minandum terram. tūc

ponit secundum exem

plum. Si turbidus au

ster. i. obscurus ventus

voluens. i. mouens ma

re misceat. i. cōmisceat

cum sceno quod est in

fundo estuz maris. i. fer

uorem tunc uanda maris

dūdum. i. prius. vitrea

ideſt trāsparens ad mo

dū vitri. par. i. similis se

renis. i. claris diebus.

mōr. i. statim supple il

la aqua facta sordida p

flatuz venti resoluto sce

no. i. eleuato luto. ob

stat. i. resistit. visibus. i. oculis non potētibus penetrare uandas maris. tūc ponit ter

tū exēplū. Amnis. i. fluuius qui de altis mōtib⁹ vagat. i. discurrit ille sepe resistit

ideſt reflectit obice. i. obiectōe soluti sari. i. rupti lapidis. rupe. i. de mōte. Nota simi

litudo quā phia p̄tendit est ista. Sicut sidera sueta nobis lucere et terrā illuminare

et illuminat hominem in cognitione veritatis impeditur caligine perturbationū. Nō

q̄ similitudo secūdi exēpli in hoc p̄sistit. sicut aq̄ maris manētē clara ad modū vitri

visus pōt eā penetrare et videre q̄ sunt sub aqua. h̄ si turbat illa p̄ ventū tūc obstat

visu. sic animus hominis quietus nō ipedit iudicū rōis. h̄ si moueat et turbet affe

ctione t̄paliū statū obsistit rationi ipediens eius iudicū. Nota q̄ similitudo tertij

exēpli talis est. Sicut aqua currēs de altis mōtibus libere recto tramite pcedit et

per obstaculū lapidis qui resolutus de mōte ipeditur ne recte pcedat. sic rō libera nō

spedita recte iudicat. si autē rō afficit motib⁹ affectus ipedit in iudicio et vitas cogni

tōe. Nota q̄ rupes est moles lapidea sine mōs lapideus. h̄ sartū est p̄ resoluta a

rupe. idest a monte. Tu quoq̄ si vis. Hic phia bortatur ad fugā perturbationū

sine affectionū animi vices. Si tu vis cernere. i. videre vel iudicare. versū. i. veritatē

Explicit liber primus boetii de cō
solatione philosophie.

i. frātē x frātē ad modū vītī
Quoniam intān vēmenti fer
uore tan fragilis nā subsistit.
mentu admiraris Alej. Sāde
et curiosig desideras intēri:
Vexuntamez solue calciamēta
depeditib⁹ tuis & inuolucra po
ne carnaliz cogitatioz. Si
accedere concupiscis. alioz
dī mens noctea vīsta esp
nis. i. cupiditatib⁹ glātē
uanitas. q̄ fert sua queq̄
voluptas. i. cupiditas et affe
tus mala. et ideo inquit
aut̄. Sibz clara lumine
cernere verū gaudia pellez

Liber primus

claro lumine. s. vera cognitione & si vis etiam capere. s. attingere calles id est via ve ritatis recto tramite. i. processu rōnis tunc tu pelle id est repelle gaudia supple que sunt de bonis presētib⁹ et pelle id est remoue a te timorē supple de futuro malo. qz pro et tu fugato spem supple que est de bona fortuna nec etiam absit dolor supple qui est de presenti amissione bonoz supple. q̄ mēs est nubila id est obscura vel opera ta. qz pro et vincta id est ligata frenis. i. ligamīnibus vbi id est in qua mente hec sup ple predicta regnāt. id est dominantur. s. gaudium de presentibus bonis timor de futuro malo. spes de futuro bono. dolor de presēti malo. Nota sicut prius tactū est affectio est motus particule sensitine sub fantasia boni vel mali aim efficiēs & re ctim rationis iudicium impediens. Et sunt quatuor affectiones tales principales ad quas omnes alie reducuntur. s. gaudium. spes. timor et dolor. quarum sufficien tia sic accipitur. Omnis passio vel est respectu boni vel mali. Si respectu boni hoc J dupliciter vel respectu boni presentis sic est gaudi⁹ qd est de presenti bono. Si est de respectu boni absentis sic est spes que ē de futuro bono. si autē passio est respe cti mali hoc dupliciter vel respectu mali presentis sicut est dolor que est de presen ti malo. Si est respectu mali absentis est timor qui est de futuro malo. Nota q̄ iste passiones non sunt pellende vt non sint in aio hominis qz vix inuentur homo sine ipsis. sed sic sunt pellende vt non dominantur in homine vnde sedare homini passi ones vt non dominantur est hominis virtuosi qz virtus consistit in moderatione passionum. Si autem regnant et dominēt in homine tunc impeditunt iudicium rōnis. propter qd dixit Eustracius sup libro ethico oportet reluctari contra pas siones sensitivas que si preualuerint impeditunt vires anime. Nota iste passiones & affectiones si ordinantur ad terrena tūc sunt nocine. attamen possunt esse merito rie & virtuose si fuerit ad debitos fines ordinate. Unde Richardus in libro. xii. pa triarcharum dicit. Ordinatum & verum gaudium tunc habemus quando deveris & eternis bonis gaudemus. Etiam timor est virtuosus si fuerit ad deum ordinat⁹. qz scriptum est. Initium sapientie timor domini. Et idem Richardus. d. Prima virtutum ples sine qua certus haberi non potest timor dei. Item spes ut dicit idē Richardus efficitur ordinata si de indulgentia venie generatur. Unde dicit. vere & absqz dubio q̄to quis frequentius q̄toqz vehementius de suo interno reatu do loce afficitur tanto certior tantoqz securior per spem de indulgentia venie efficitur. Similiter dolor est virtuosus quando sit ad deplangendī culpam. vnde Richardus. Quanto quis vehementius metuit penam quam meruit tanto acerbius plan git culpam quam fecit.

Explicit liber primus.

Ost hec paulisp obticuit. Hic est sc̄s liber. Boecij de cōsolatōe p̄b̄ losophie qui cōtinuatur ad libri precedētē in h̄c modū. Postquam p̄bia in primo libro innvestigauit causas radicales infirmitatis Bo. in hoc secūdo procedit ad eius curationē. Primo adhibēdo sibi remedia leuia. Se cundo remedia validiora in libris cōsequētibus. h̄c enim modū medicādi p̄bia promisit Bo. & dividit iste liber in. vi. partes qz octo sunt pro se & octo metra bū⁹ se chidi que p̄tes patēbūc qd autē in qualibet par te agat similiter videbūtur. Prima prosa diui dit. Primo ostēdit bo. qd p̄bia egerit post pre dicta & resumit vñā cāz doloris Bo. sc̄bo p̄bia ponit quēdā affectū for tune. Tertio excusat se

Post hec paulisp obticuit. atqz ubi attentionē meam modesta taciturnitate collegit sic exorsa est. Philoso phia. Si penit⁹ egreditur tue causas habitumqz cognoui: fortune prioris af fectu desiderioqz tabescis. ca rātū ai tui statum sicuti tibi singis mutata puerit

de quodā. Quarto tāgit oportunitatē medēdi. B. quito p̄cedit ad leuia medica menta eius. Secda ibi. Intelligo. Tertia ibi. S̄z vt arbitro. Quarta ibi. S̄z tēp⁹ est Quinta ibi. Quid est igit̄ o homo. Primo dicit. Post hec que dicta sunt p̄bia ob ticuit. i. tacuit paulisp. i. modicū atqz p et vbi. i. postqz collegit. i. intellexit meā attētionē. i. diligentia modesta taciturnitate. i. tēperato silētio exorsa est. i. incepit loqui sic. i. taliter. si p̄ q̄ ego cognoui cās. i. rōnes radicales qz p & habitum. i. dispositi onem tue egreditur. i. infirmitatis. tu. bo. tabescis. i. tristaris affectu qz p & desiderio prioris fortune q̄ fuit tibi. p̄spera ea fortūa mutata. i. variata. apud te querit. i. muta nit statū. i. dispositōnez tui ai. i. tue mētis sicuti tu tibi singis. Nō q̄ p̄bia post p̄di eta obticuit vt bo. magis animo deliberato verba p̄bie colligere posset & sibi re spōdere qz fm Seneca i puerbiis liberare vtilia mora tutissia est. Deliberādū est diu qcquid faciendū est semel discute quid audias proba qd credas. & iō p̄bia ob ticuit tāqz lassata ex questionib⁹ prius motis. vnde Se. i. libro de virtutibus cardia libus non semp in actu sis h̄ interdū animo tuo regē dato et reges illa sit plena sa pia. Nota de hoc q̄ dīc modesta taciturnitate. duplex est taciturnitas qdā mo derata alia supflua. Mōderata taciturnitas est q̄do racēf q̄do tacēdū est de qua loquif Sene. in puerbiis dicēs. Tene sp̄ vocis & silētū tēpamētū tamē in hoc libēti⁹ ic̄ibe vt libēti⁹ audias q̄ loquaris. q̄ ei nescit tacere nescit log. Supflua taciturnitas ē q̄do tacetur c̄i loquēdū est de. qua. d. poeta. Nā nimis tacuisse nocet. Nota q̄ Bo. In statu miserie nō erat magnaniū⁹ qz habuit aim pueris fortuna. Magnanī⁹ ei ē qui cōtra dissimiles insult⁹ fortūe vnanīmī mētis cōstātia militat fm Albertū sup p̄io li. ethico. Et seneca prima ep̄la ad Lucillū dicit. Primi ar gumētū cōpositē mētis existimo posse cōsistere et secuz morari. Nō. q̄ p̄bia dicē fortūa esse mutatam circa Boecij sicut ipse singit. hoc di. p̄ tāto qz fz̄ rel verita tem fortuna non erat circa ipsum mutata sicut p̄bia infra probabit. Intelligo multisimiles. Ilic philosophia ponit effectum fortune dicens. Ego intelligo. i. co

Liber secundus.

gnosco multiformes fucos id est deceptions illis p̄digij id est fortuna et eosq; i. tam diu. s. ipsa fortuna exercet blandissimam familiaritatem cum his quos nuntiat. i. laborat eludere. i. decipere dum. i. donec confundat. i. proterat intollerabili dolore eos quos fortia insperata. i. sine spe reliquit. i. dimiserit. cui^o. s. fortia situ. Bo. remiscere. i. recordbris naturā mores ac p̄ etiā meritū. i. dignitatē nec etiā cognoscis te Bo. in ea fortuna te habuisse taliquod pulchru nec amississe. et per cōse quens de amissione ei^o nibil est dolendū. Nota q̄ pdigij est miracu lūm preter solitū cursus nature pueniens. et dicitur pdigij quasi porro pducēs hoies in admirationē. vel secundū bugitione^r pdigij est monstru ad vastandū paratu^r a prodigo. gis. qd̄ est vasto as. fortuna aut̄ potest dici pdigij primo q̄ ducit hoies in admiratio^r eo q̄ bonis mala et malis bona tribuit. vel dicit pdigij se cido mō. q̄ vastat anim hoies. p̄spera em̄ fortua vastat anim hoies q̄ nimia sollicitudinē. aduersa p̄ nimia desolationē. Nota fucus in vna significatiōe dicitur color supposim̄ natu rali colori et ponitur p̄ deceptione. q̄ talis color decipit visu^r cū facit mulierē diformem apparere pulchra^r. Nota q̄ fortuna sua familiaritate decipit hoiem et confundit. q̄ dicit seneca in libro de cōsolatione filij elye Nemine aduersa fortuna committit nisi quem secunda decipit. et dicit in prouerbij. fortuna quem nimius souet hinc stultū facit fortuna nulli semel obesse contenta est. fortuna vitrea est dum splē det frangitur. Et Seneca quarta epistola dicit Neminē eo fortuna prouexit ut nō tantum illi minaretur quantū promiserat. noli huius trāquilitati cōsidere. memēto q̄ mare eueritur et eodem die ubi luserunt nauigia obsorbentur. Sed vt arbitr̄or haud. Hic philosophia excusat se de quodam dicens. Sed vt ego philo sophia arbitr̄or iwest opinor haud multum idē nō multum laborauerim revocate id est reducere tibi hec supple predicta de moribus fortune in memoriam enim pro quia tu solebas id est consuetus suisti presentem id est astaniam fortunam q̄ pro et blandientem id est applaudentes incessere id est arguerē virilibus id est asperis verbis q̄ pro et insectabare id est persequebaris eam fortinam de nostro auditu id est de nostra informatione prolatis id est pronunciatis sententijs verum pro sed omis

Prosa. i.

subita. i. festina mutatio non contingit. i. aduenit sine quodā cōfictu. i. turbatione aiorum. sic. i. taliter factum est. sc̄ de te vt tu dicesseris paulisper. i. modicū a tua trā quillitate. i. a tua mentis quiete. Nota q̄ sapientis et magnanimi est cōtra fortinā cōstanter militare et nō pusillo aī succibere. vnde Seneca in libro de clementia di. O magnos viros qui maligne fortune succibere nesciunt et aduersas res sue virtutis experimenta faciunt. Nam secundū aristotele. i. ethicoz. Sapiens scit bene ferre fortūaz. q̄r br̄ se sine uitio sicut tetragoniz. corpus em̄ tetragonū quoq; p̄scitur firmiter stat sicut aimus sapientis cōstās p̄manet quacūq; fortuna inimicente. Nota q̄ quiescēt animi fit per sedationez passionū que causat ex ordinatiōe rationis cu^rz deliberatione. sed subiecte mutationes preueniunt deliberationē ratio nis ideo mutant et turbant aim ppter qd̄ di.

paulisper at tua trāquillitate discesseris. Sed tempus est nūchaurire te aliquid ac degustare molle atq; iocundū quod ad interiora transmissum validioribus haustibus quidem viam fecerit. Assit igitur rethorice sua dela dulcedis. que tūc tantū calle recto p̄cedit nostra insti tuta non deserit. Eūq; hac musicalaris nostri vernula nūc leuiores nūc gra uiiores modos succinat. Quid est igitur

phia oīs subita mutatio rerū non cōtingit sine cōfictu aior. Sed tempus est te haurire aliquid. Hic phia tangit oportunitatē medendi ipm boeciū dicens. Sed temp⁹ est. i. instat te boe. haurire. i. recipere ac p̄ etiam gustare aliquid molle. i. facile atq; p̄ et iocundū. i. delectabile quod leue vel delectabile transmissum ad interiora. sc̄ tuī animi fecerit viam validioribus haustibus. i. fortioribus remedij. igitur p̄ ergo sua dela. i. p̄suasio rethorice dulcedinis. i. rethorici ornatus assit. i. sit presens que rethorica p̄cedit tantū. i. solūmō. tunc recto calle. i. recta via cu^rz nō deserit. i. dereligt n̄a instituta. i. docimēta. Eūq; bac. i. rethorica musica. i. ars metrica vernacula. i. famula nostri laris. i. nostre dom⁹. sc̄ assit et succinat. i. decantet nūc. i. aliquando leuiores modos. i. faciliores versus et nūc. i. aliquādo grauiores. i. difficiliores. Nota q̄ phia inuitat duas scientias ad curatđem boeciū. i. rethoricā et musicaz. Rethoricas inuitat rationē p̄ se in qua vtitur rationib⁹ p̄suasiūs rethoricis coloribus adornatis. Musicas inuitat ppter metrū. nam sicut in musica vtimur arsi et thesi. i. cōcordi eleuatione et deſſione vocis. sic similiter in metro vtimur elevatiōe q̄si p̄ducit sillabe elevatūr et vtimur deſſione q̄si breues sillabe deprimitur quadā cōcordia pporci onali. Nota. d. Tulli⁹ in p̄hemio rethorice sue q̄ eloquētia sine sapia plerūq; obes se pōt nūq; autē pdesse. cu^rz igitur rethorica sit sciētia eloquēdi ornate ipa nō pdest sine sapientia. idco di. phia q̄ rethorica tunc p̄cedit recto calle quādo nō deserit nostra instituta que sunt instituta et docimēra sapientie. Quid ē igitur o homo. hic philosophia adhibet boe. lenia medicamenta. Abi nota q̄ leuia medicamenta sue remedia dicuntur rationes sumpte secundū cōmune vsum hoīm p̄suadentes non es se volendū de aduersitate fortune. Remedia autē validiora sunt rationes que sunt contra cōmē opiniones hoīm ostendentes quid sit summū bonū et in quo consistat

et quomodo ad ipsum perueniatur. et quod mali sunt impotentes et boni potentes et si
milia. Primo ergo ostendit phia non esse volendus de fortuna. quia seruat proprias
naturam circa ipsum. et hoc ostendit quinq[ue] rationibus. secundum ponit ibi. si
probas. certiam ibi. an vero. quartam ibi. Quod si nec. quintam ibi. postremo equo
et. Prima ratio talis est. Nullus in mesticiam et lucum deicitur nisi propter aliquod nouum
vel inusitatim contingens

circum ipsius. sed mutatione
fortunae non est aliud no
num vel inusitatum. ergo
est mutatione nulli debet
deicere in dolore. di. er
go in littera. Igitur o bo
id est tu bo. quid est illud
quod deieci. i. pstrauit
te in mesticiam quod p lucis
ego philosophia credo
quod tu bo. vidisti aliquid
nonum quod pro et inusi
tatuni. i. inconsuetum sup
ple contingere circa te tu
bo. putas. i. estimas ip
saz fortunam esse mutantam
i. quiesca a sua natura er
ga. i. circa te. erras. i. fal
se estimas. quia hi semper
sunt eius mores. ista est
natura eius quod nunc sit aduersa nunc prospera. ipsa fortuna seruauit circa te potius
proprietatem constantiam in ipsa sui mutabilitate. quod mutatione fortune est sua constantia
talis enim erat. s. mutabilis cui tibi blandiebas. i. adulabas cui tibi alluderet illecebros. i. de
lectationibus false felicitatis. i. prosperitatis. tu deprehendisti. i. cognovisti ambiguos vultus.
s. dubias facies ceci numinis. i. cece deo fortis que. s. fortua adhuc velat. i. occultat. se
se. i. scipias alius hominem tui applaudendo eis prosperitate ipsa tibi tota innotuit. i. manife
sta est. plus. i. omo. s. prosperitate et aduersitate. Nota quod illecebra bre est delectatio
carnalis illicita hominibus licet iuuenias per quamque casus tribuit ad oem
ne fallaciter irrecitur. vni Sene. viij. ep'la clamo. vitate quecumque casus tribuit ad oem
fortuiti boni suspiciosi pauidique subsistite. nam ferar' piscis spe aliqua oblectante deci
pitur. Nota delectationes fortis sunt false. nam secundum be. Aug. prospera huius mundi aspe
ritate habet veram. iocunditatem falsam. certum dolorum certam voluptatem. Nota phia appellat
lat fortunam ceterum numerum. huginitio dicit quod numerus est virtus dei vel ipse deus vel dei po
testas vel maiestas. hic autem accipit per deum. quod antiqua fortunam colebat. Nota quod fortu
nam dicit esse cetera. dicit Tullius in li. de amicitia. Fortuna ut medicus ignorans mul
tos exceccauerat non quod ipsa cetera sit sed eos cecos plerique efficit quos complexa est.
Nota quod fortuna antiquus depingebat duplice fronte calva et capillata. per calvum disig
nando aduersitate per capillata prosperitatem. ergo dicit phia deprehendisti ambiguos vultus.

fortune. Si probas utere moribus. hic ponit secundam rationem que talis est. de illius
amissione non est dolendum quod est perniciosus. et quo habito homo non est securus for
tuna est homini ut tangit in littera. ergo et. dicit ergo. Si probas. i. approbas fortunas
utere moribus eius ne queraris. i. coqueraris si prohibescis. i. ptimescis. pfidiā eius
sperne atque abice fortunā ludentem. i. ludendo. inferentem tibi punitam. i. dannata. nam

fortuna que nūc est tibi
causa tanti meroris per
sui absentiam hec debuit
esse tibi causa trāglitatis
i. securitas p sui plenitudo
sed non fuit. em p qz for
tuna reliquid te quā non
relicturā nemo vñqz po
terit esse securus. Nota
circa hoc quod dicit punicio
sa ludentem dicit Sene. lu
dit fortia cu suis morib
que dedit auctor et que
abstulit reddit. nec vñqz
tunc est illaz expiri q
cu locū iniurie non habet

nunc meroris tibi causatā est. Hec ea
dem tranquillitatis esse debuisse. Re
liquid enim te quā non relicturā nemo vñ
quaz poterit esse securus. Un vero tu
preciosas estimas abiturā felicitatē. et ca
ra tibi est fortuna presens. Nec manen
di fida et cū discesserit allatura merorē
Qd si nec arbitrio retineri potest et cala
mitos fugiēs facit. qd ē alio fortūa fu
gax quod future quoddā calamitatis in di

Nota quod securitas maxime hominem delectat. propter quod est appetenda. unde Sene. vi.
ep'la. Nec mere res vlla delectabit. licet sit eximia et salutaris: quod quod mihi vni securus
sum. Nota quod prosperitas fortūa non reddit hominem securū. quod dicit Sene. Munera for
tune amica putatis insidie sunt. quisq[ue] vestrū tutā vitā agere vellet. qz plurimi pote
fortune beneficia denitet in quibus miserrimi falluntur. habere putam honores in p[ro]p[ri]etate
p[ro]p[ri]etate cursus iste deducit. Nota Sene. in de remedijs fortutorum. Exponerant te for
tuna si intelligis et tutoire loco posuit. dānum putas remediu[m] est clamis quod opibus
expoliatus es tuo vicio istatibi iactura tam gravis est non tam moleste ferres si rāq[ue]
perditurus habuisses. Un vero tu preciosas estimas. Hic phia ponit tertiam rationem
que talis est. Istud non est putandum p[ro]p[ri]etate et carū quod non est mansueta et suo recessu
est afflicturū. sed fortia est homini ergo non est reputāda p[ro]p[ri]etate et cara et p[ro]p[ri]etate
non est dolendum de eius ammissione nec gaudendum de eius possessione. unde dicit in
littera. Tero p[ro]p[ri]etate an tu estimas felicitatē abiturā. i. recessuram suple esse p[ro]p[ri]etatem
et fortuna presens est cara tibi nec est fida manendi et cū discesserit est allatura. i. ad
ductura merorē quasi diceret non debet estimari preciosa. Nota quod appellat for
tūa felicitatē. quod secundum Aristotelem. fortūa vel est felicitas vel est prima felicitati. vni in
de bona fortūa dicit Aristoteles. quod non contingit esse felicē sine reb[us] exteriorib[us] quare for
tuna est dñia. et hoc est intelligendum de felicitate politica et non speculativa que consistit
in actu sapientie. Nota fortia disscedēs inducit merorē. quod dicit Sene in li. de
tranquillitate animi. letiores reliquit quos fortuna nunquam respexit quod quos deseruit
et bo. postea dicit. quod infelicissimis genas in fortunā est felicē fuisse. Quod si nec
er arbitrio retineri. Hic ponit quartā rationem que talis est. Illud quod est iudicium su
ture misericordie. nec est carnis nec preciosum nec per cōsequēs de ipso volendum. fortuna
est homini sicut tangit in littera. unde dicit. quod fortuna si nec potest retineri. i. haberet ex

arbistro. i. secundum voluntatem et ipsa fugiens. i. recedens facit calamitosos. i. miseros. qui d' aliud est fortuna fugax qz quoddam indicium. i. signum future calamitatis i. miserie. em pro qr neqz sufficit intueri. i. inspicere illud quod situm est. i. positus ante oculos. i. quod est presens. veruz pro sed prudentia. i. homo prudens metitur. i. mensurat exitus. i. fines rerum qz pro et eadez mutabilitas. i. instabilitas in alterutro idest in aduersitate et p speritate nec facit minas idest insidias fortune es se formidandas. i. timendas. nec facit blandicias esse exoptandas. i. desideradas. Nota calamitas est miseria cu aligl nihil babz nec in re nec in spe et est dicta a calamo qui est vacu et inanis. Nota qd sufficit soli une ri plentia. sed etiaz futura. qr h quadoqz prima salua fiant iudicia ultia tam alteri saporis ing nameta permanebat. bec in fine de disciplina scolarum. et tulli secundo rhetorice dicit. Errat qui in psporis omni impetus fortis putant effugisse sapienter cogitat in temporibz psporis causas aduersas reformidat. et seneca in de quatuor virtutibz cardinalibz dicit. si pri dens es animus tuus tribus temporibus dispenseretur. presentia ordina. futura pro vide. et preterita recordare. Nam qui nihil de preterito cogitat perdit vitam. Qui nihil de futuro premeditatur. per oia incertus incedit. pone ante animu tuus mala futura et bona. vt ista possis sustinere et illa moderari. et gaufridus in poetria. Ex eius rerum sequitur post melia venenii. Et claudit nos arra diei nebuleqz serenum terius iugo se submittit oportet qd mores eius pacienter sustineat. sed homo affectione temporalit submittit se iugo fortune. ergo oportet qd mores fortune pacienter tolleret. vnde sicut iniuste agit qui vult imponere legem dñe sue. ita volens impone re leges fortune agit iniuste. hanc ratione pretendit in littera. Secundo declarat dic etum suum per quedam similia ibi. Si ventis. Primo dicit. postremo. i. vthmo dicam qd oportet vt tu tolleres idest patiaris. eqno animo idest constanti animo quicquid geritur idest sic intra aream fortune idest intra mundum cum semel submisericordia subiugaueris colla scilicet tua iugo fortune appetendo temporalia tanqz premia tuorum meritorum. qd pro sed si velis scribere idest scribendo imponere legem manendi et abeundi ei quaz tu ibi dominam sponte elegisti. nōne fueris iniuriosus et impacientia idest per tuam impacientiam exacerbabis idest argues sortem idest

cium. Neqz eni quod ante oculos situz est suffecit intueri. Rerum exitus prudenter metitur. eadeqz in alterutro mutabilitas: nec formidandas fortune minas. nec exoptandas facit esse blandicias. Postremo equo aio tolleres oportet quicquid intra fortune arcas geritur cum semel iugo eius colla submisericordia. Quod si manendi abeundiqz scribere legem velis ei quam tu tibi dominam sponte elegisti: nonne tu iniuriosus fuoris et impacientia tuam sortem exacerbabis quam permuttere non possis.

fortunam quam non possis permuttere. Nota qd philosophia mundum appellat aream fortune. quia sicut in area triturando torquentur manipuli sic fortuna in mundo torquet hoies nunc pspitate nunc aduersitate rotando. Nota circa hoc qd dicit nōne iniuriosus fueris qd iustitia est libertas animi tribuens vnicuiqz quod suū est secunduz suam dignitatem. deo amorem et obedientiam. maiori reue rentias. pari concordias et minori disciplinam. si ergo samul velit impo nere legem dñe sue cui tenetur exhibere reue rentiam operaretur cōtra iusticiam. Nota quicquid afficitur bonis exterioribus et mutatur secundum mutationem eoru dicitur esse subie cius fortune et colla sua iugo eius submittere qd fortuna est dñia bonoz exterior. talis autē fuit boecius. ergo iniuriaba

Si ventis vela cōmitteres: nō quo voluntas peteret: sed quo flatus impelleret promouereris. Si aruis semia traderes fertiles inter se ānos sterilesqz p̄f̄sares Fortune te regendum dedisti domine moribus oportet obtemperes. Tu vero volventis rote impetum retinere conari. at omniu mortaliu stolidissime si manere incipit sors esse desistit. Libri secundi prosa prima explicit.

tur fortune volēs imponere leges manēdi et recedendi. Si ventis vela cōmitteres hic probat dictum suu per quedam similia. scz qd fortuna non sit in potestate hois dicit. Si cōmitteres vela nauis vento tu ducereris non quo volūtas tua peteret. i. desideraret. sed quo flatus venti te pelleret. Si crederes. i. cōmitteres semia aruis. i. agris tu p̄f̄sares. i. iudicares ānos feraces. i. fertiles qz p et steriles inter se. ita qd nō bēres illos ānos in potestate tua. a simili. tu dedisti te regēdi oportet qd obtemperes i. obedias moribz dñe. vero p sed tu conaris. i. laboras retinere impetu. i. cursu volventis rote. i. mobilis fortune et frusta laboras. O stolidissime om̄ mor talis nescis qd si sors. i. fortuna incipit manere. i. stabilis esse qd tunc definit. i. desistit esse sors. Sicut em̄ non simul stant qd aliquis sit homo et nō sit rationalis sic nō stāt simul qd sit fortuna et non sit mutabilis. Nota qd sicut cōmittens velum vento amplius non est in potestate sua duci quo vult. sed secundu impetu venti ducitur et sicut cōmittens semina agro non est in potestate eius qd prouenant anni fertiles vel steriles. sic a simili qui cōmittit se fortune non est in potestate suavē babeat fortunam psporam vel aduersam. Nota circa hoc qd dicit volventis rote. qd antiquitas fortuna depingebatur cum rota hac ratione. nam in rota sunt quatuor diuersitates. vna pars est summa. alia infima. tertia qua de summo descendit ad ynum. quarta qua de ymo ascendit ad summum. Similiter in homibz inueniuntur quatuor varietates. quidam em̄ sunt in summa pspitate. tales sunt eleuati in rota fortune. Alij sunt in summa aduersitate tales iacent deiecti sub rota. Tertiū declinant de prosperitate in aduersitatem tales descendunt de summitate rote. Quarti procedunt de aduersitate in prosperitatē. tales ascendunt rotam fortune. Unde eleuatus in rota fortune dicit. glorioz eleuatus. descendens dicit. descendō mortificatus. delectus dicit. Insumus axe roto. ascendens dicit. letus ad alta vbor.

Nota q̄ natura non assūscit in contrariū, nam si lapis milesies p̄ciatur sursus non assūscit ascendere sursus cū natura eius sit descendere. Sicut ergo esset stolidis simus qui laboraret alicui auferre sui naturam, sic stolidus est qui laborat fortune auferre mutabilitate que est eius natura ergo dicit philosophia at oīm stolidissime.

Metrum primum secundi libri.

Ec cum supba
verterit vices
dextra, hic inci-
pit primum metru huius
secundi qđ dicitur ypo-
nautici ab inuētore qđ
labor nantaz cantu bu-
susqđ meci sublenatur
et dicitur metru iambi
cum a pede prediantem
est autem iambus pes
contrarius trocheo
cōstante ex prima breni
et ultima longa, et dicit
metru trimetru licet em̄
hoc metrum habeat sex
pedes tamē cōputando

duos pedes pro metro erit metrum trimetrum. In quo metro philosophia describit mores fortune dicens. Cum hec sc̄ fortuna verterit vices id est alternationes p̄spéritatis et aduersitatis supba dextra, et cū fertur more euripi, i. maris estuāns, i. inuidans, tūc fortua seu, i. crudel, p̄terit, i. cōculat reges dudū tremēdos, i. memēdos et ipa fallax sublenat & aduersitate humili vultus victi, i. dēp̄ssi, nec ipa audit flet, nec curat miseros, i. paupes, et ipa existēs dura, qđ nō flectitur ad volūtatem homini-
vit, i. deridet vtero, i. spontanee gemitus miseror, quos fecit sic illa ludit sic probat id est experitū suas vires et ipsa monstrat suis magnum ostentuz id est miraculum si quis visitatur vna hora stratus id est aduersitate depresso, et felix id est p̄spéritate eleuatus, q. d. fortuna videtur exhibere suis id est homib⁹ qui bonis eius inbiant magnum miraculuz quando aliquis subito videtur mutari de aduersitate in prospe-
ricatem et econverso.

Nota qđ fortuna dicitur superba eo qđ nullum veretur nec aduer-
tit probitatem nec maliciam alienus, et si vocatur more superborum ob-
audit. **N**ota qđ eurus secundum aliquos est ventus turbinis et dicitur euri-
pus quasi eurus rapidus et est eurus nomen venti. Secunduz alias autē et forsitan melius eurus est brachium vel sinus maris cuius cursus est incertus et ppter incertitudinem sui cursus frequenter periclitantur ibi naues, et dicitur ab eu quod est bonum et ripa quasi bona ripa per contrarium, sicut ergo cursus euri-
pis est incertus sic et mutabilitas fortune. **N**ota qđ de operatione fortune quali-
ter bos eleuat et bos deprimit loquitur alanus in anticlandiano dicens. Pre-
cipitem mouet illa rotam motusqđ laborum. Nulla quies claudit nec sistunt otia
motu. Bos premii bos eleuat bos deicit, erigit illos. Logit et in varios homines

descendere casus, et samarēsis alias pauper benicus. Quicquid agas, quicquid
dicas, quicquid patiaris non facis ut retrabas que mea dextra trahit. Sic ego
primatum venerādaḡ sceptra tenebo. Et p̄ velle meo mel tibi selqđ dabo.

Ellem autem pauca. Hic incipit prosa secunda huius secundi in qua
phia probat boecio non esse cōquerēdū de fortuna, qđ nibil sibi absti-
lit et introducit fortunā alloquenter boeciu, et diuiditur, qđ p̄io p̄sua
det boecio introductio nem fortynē. Secundo
introducit eas ibi, quid
tu o bō. Primo philo-
sophia dicit, o boe, ego
phia vellem tecum pau-
ca agitare, id est discute
re verbis ipsius fortune
tuero animaduerte an-
ius, i. iusticia postulat
hoc. **N**ota qđ similitu-
do orationis quādoqđ
generat fastiduz, ideo
quādoqđ ipsam oport̄
mutare, vnde Tuli, iij
li. retorice dicit, sermo-
ne in dicendo cōmuta-
re oportet et facile facie-
tas varietate evitetur, iō
phia hic variat orationē
per introducōnē none
personē vtēdo p̄sopope-
la que figura a tulio vo-
catur cōformatio, p̄sua-
det igitur phia Boecio
introductionē fortune
dicit. Ellem autē tc.

Prosa secunda secundi libri.

Ellem autem pauca tecum for-
tune ipsius verbis agitare. Tu
igitur an ius postulat aiaduer-
te **Q**uid tu o homo ream me quotidianis
agis querelis. **Q**uam tibi fecimus iniuriā. **Q**ue tibi tua detraxiūs bona
Quouis iudice de opuz dignitatumqđ
meū possessione contendē. **E**t si cuius
quā mortalium propriū quid horum
esse monstraueris ego ea tua fuisse que
repetis sponte concedam. **C**um te ma-
tris vtero natura produxit nuduz reb⁹
omib⁹ inopemqđ suscepī, te meis op̄i-
bus fouī: et quid te nunc impacientē no-
stri facit, fauore pronā indulgētiūs edu-
cāui. **E**t omnū que mei sunt iuris afflu-
entia et splendore circundedi. Nunc
mibi retrahere manuz libet: habes gra-
tias velud v̄sus alienis. Non habes ius
querele tanqđ tua perdidēris prosus.

philosophia introducit fortunam alloquenter boecium que ostendit querimoniaz
eius esse iniustaz, quia nibil sibi abstulit. Primo ergo fortuna ostendit qđ nibil boe-
cio iniuste abstulit, secundo quāda respōsionē boecij excludit ibi, at tu mores, p̄io er-
go facit qđ dicitū est et tūc secundo respōdet tacite questioni, p̄io dicit fortia ad boe.
On bō qđ agis, i. veras vel facis me reā quotidianis, i. assiduis querelis, q. d. facere
nō deberes quā tibi secim⁹ iniuriā, q. d. nullā, que tua bona tibi detraxiū, q. d. nul-
la contēde mecum in iudicio de possessione opuz et dignitatum coram quocunqđ iu-
dice et si non monstraueris aliquid esse propriū horum bonorum cuiusquam

Liber.ii.

mortalium ego sponte concedam tibi ea que repetitis fuisse tua. q' autē non sint tua
nec alicuius hois p̄pria probō tibi. q' cum natura produxit te de vtero matris ego
suscep̄ te nudum et inopem. i. carentem om̄ibus rebus et foui te meis opib⁹ et ego
prona. i. prompta. educaui. i. nutriti te indulgentius. i. clementi⁹ fauore. i. gratia mea
quod te nunc facit impacientem nostri. i. contra nos. quia si boecius a principio nō
fuisse nutritus prosperitate fortune non fuissest

impatientis de amissione eius. et subdit. Ego circūdidi te affluentia et
splendore omnī bonorum que sunt mei iuris idest potestatis. nōc au-
tem liber. i. placet mibi re-
trahere mansū. tu habes
gratiam. i. mibi referre
grates tanq̄ usus alienis. non habes ius que
rele tāq̄ tua perdidis. In ego so-
la meum ius exercere prohibeo. Licet
celo p̄ferre lucidos dies eosdēq̄. tene-
brosis noctibus condere. licet anno terre
vultū nūc florib⁹ frugib⁹ redimere

poscer
violentia. opes. honores. et cetera talium sunt mei iuris. i. potestatis et famule mee
sc̄z honores et potestates recognoscunt me dñiam mecum veniunt mecum recedunt
audacter affirmem si tua forent que conqueris amissa nullo modo ea perdidisses. No-
ta q' tota ratio fortune in hoc cōsistit. Nulli manet rationabilis querimonia de co-
qui nibil alioz aufer. sed p̄pria pro suo libito disponit. sed fortuna nibil abstulit q' b̄
erat boecij. sed p̄pria disposuit pro suo libito ergo tc. Nota de hoc q' dicit q' tibi
tua. Seneca dicit in de remedis. Non est tuum q' fortuna fecit esse tuus. Allenus 3
est om̄e quicquid optando enenit et nibil ipsius proprii putari licet q' eripi potest.

Nota q' homo p̄ducitur nudus ex vtero matris. q' hoc innuitur magna eius mi-
seria. si esset homo nudus nascitur et nullo indigeret minus esset miser. sed q' nudus
nascitur nibil possidens et pluribus indigens ideo magis miser est. vnde paup̄ ben-
ricus. primitus in modo tecū tua quāta tulisti. Nudus eras primo et postea nudus
eris. Nota q' bona exteriora non sunt propria hois. q' dicit Seneca. Nihil p̄p-
riū vicas quod mutari potest fortia. te poscit quod dedit donū quod dari potuit
auferri potuit et quod fortuna non dedit non eripit.

In ego sola meum ius exercere. Hic respondet tacite questioni. diceret aliquis
fortune. licet bona exteriora sint tua. tamen postq̄ ea homi contulisti non deberes
amplius auferre. huic questioni respondet fortuna dicens. q' hoc esset contra ius
et contra naturam suam quam nullus debet sibi auferre. ymo debet vti sicut certe
res vtuntur sua natura vnde dicit. Nūquid sola prohibeo exercere ius meum
cum omnia alia exercere naturam suam. quod declarat. quia licet idest licitum est
celo proferre lucidos dies et eos condere idest ascendere tenebrosis noctibus
et licet anno redimere idest ornare. vultum idest superficiem.

Prosa.ii.

terre nūc. i. aliquādo florib⁹ sicut in vere nūc frugib⁹. sicut in estate. nōc cōfun-
dere eaz nūmb⁹. i. pluvijs et et frigorib⁹ sicut in autuno et hyeme. ius. i. natura est
mari. nōc. i. aliquādo. i. tēpore sereno. blandiri. i. blandū esse. equo strato. i. pacifico
sed tēpore tēpestatis inborosce. i. horridi apparere. pcellis ac fluctib⁹. i. inundationib⁹.
iniquid inexplata. i. insaciabilis cupiditas hois alligabit nos ad cōstantiā

alienā nostris morib⁹
quasi di. non em̄ hec est
nostra vis. i. naturalis
potestas. h̄c ludū cōti-
nue ludimus. rotaz ver-
samus. volubili orbe. i.
veloci circulat̄. et nos
gaudemus mutare insi-
ma. i. aduersa summis. i.
xperis et summa insimis
idest xpera aduersis.
tu bo. ascende rotaz no-
stram si placet. sed ea le-
ge. i. cōditione evit ne pu-
tes tibi fieri iniuria. si cō-
tigit te descendere cū rō
mei ludicri. i. ludi ioco
si hoc poscer. Nota q'
quelibet res in sua natu-
rali operatione delecta-
tur. frustra ergo laborat
qui naturaz rei auferre
conatur cū natura non
assuecat in cōtrariis. vni-
paup̄ benicus. Nōne
sua licet quis sic vitatur

arte. Quod sibi sors dederit vtitur ois hō. Miles equis. p̄scator aquis. et cleric⁹
bympnis. nauta fretis. pugiles marte. poete metris. rusticus arua parat. n̄ferat mer-
cator aurarus. Virgo legit flores. stultus amator amat. Seminat in sp̄nis nature iu-
ra retractans. Nota q' dicit cupiditatem hoim esse inexploram. quia dicit aristoteles secundo politoricū. Infinita est concupiscentia hoim ad cuius repletionem
multi vivit. Et seneca. xvi. epistola. Naturalia desideria finita sunt. ex falsa autē op̄i-
tione nascentia vbi desinant non habent. et. lxiii. epistola. Om̄ia aliquis contemne-
re potest. om̄ia autem habere non potest.

In tu ignorabas meos. Hic fortuna excludit quandam responsonem boecij.
Posset enim dicere Boecius. O fortuna ego conquestus sum de tua mutabilitate.
quia ignoravi mores tuos. Hanc responsonem excludit fortuna per plura. nota
Boecium et quibus poterat perpendere mores et stabilitatem suam et dicit.

Nūquid tu ignorabas mores meos. quasi diceret. nonne sciebas quomodo

cresus rex lidorum qui prius erat formidabilis cyro regi persarum. sed postea captus fuit a cyro et traditus ignibus ad cremandū. sed ymbre missō celitus fuit defensus et evasit. Nunquid etiam preterit te quomodo paulus consul romanus fudit pias lacrimas super calamitatibus. i. miseris persi regis quē captiuauerat. quid em̄ aliud deflet clamor tragediarū. i. poematis reprehendentius vicia boim nisi me fortunaz subuertentē felicia regna in discreto ictu. i. in certo euentu. nōne existens adolescentulus didicisti iacere in limine. i. in domo iouis duo dolia. vni bonum aliud malū. de quib⁹ op̄ portuit vniq̄eq̄ intrā rem gustare quid con quereris si uberioris de bonoru parte sumpsisti quid cōquereris si a te nō tota discessi. quid cō quereris. si bec mei mutabilitas ē tibi iusta causa sperandi meliora. i. p spēra tamē ne pro nō cō tabescas. i. deficitas aio et tu locat⁹ infra cō regnum oībus. s. in mīdo desideras vivere p̄prio iure. q̄ hoc esse non potest ut eximaris a cōi lege boim.

Nota q̄ cum cresus rex lidorum esset pugnaturus contra regem persarum ipse consuluit appolinem de successu pugne. qui respondit sibi h̄mō versiculo. Cresus p̄det alim transgressus plurima regna. Alim est fluius quida. quē versiculū. Cresus sic intellexit. q̄ cresus transgressus alim perdet. i. destruet plurima regna ipsius. Lyr. sed appoli. sic intellexit. cresus transgressus alim perdet. i. amittere plurima regna sua. et hoc contigit. nam ipse cum transgressus esset alim victus est a cyro et in ignē positus. sed tāta inundatio pluvie facta fuit q̄ extinctus fuit ignis et evasit de quo cum multum gloriaretur dixit filia sua nomine fauia. O pater expecta ultimam diē ante quā non est gloriandum. Quada. vero nocte vidit cresus in somno q̄ esset super altam arborem vbi impiter cum rigabat et phebus eum siccabat. quod somnus cum retulisset filie sue respondit filia. Tu eris captus a Cyro et in cruce suspensus vbi impiter. i. pluvia te rigabit. et phebus. i. sol te siccabit. quod ad ultimā contigit ex quo pōt ppendi mutabilitas fortune. Nota q̄ paulus consul romanus mis̄sus fuit pugnare contra regem persarum qui erat superbissimus hominum. cum autem ipsum denicisset considerans prosperitatem preteritam et aduersitatem presentem. eius motus pietate fleuit super ipsum et dimisit eum. ex quo similiter perpenditur mutabilitas fortune. Nota q̄ tragedia est carmen reprehensionum vicioꝝ incipiēs a p̄spēritate desinēs in aduersitate. et dicis a tragos grece q̄ est hincus latenter odos cant⁹. q̄ cant⁹ h̄mō carnis hinc renumerabat. inde dicit̄ tragedi poe te q̄ātiq̄ gestat facinora sceleratorū regū luctuoso carmine p̄plo speciāte. i. respiciēte

concinebant sicut dicit Isidors libro ethimologiarum.. Nota homerus volē ostēdere mutabilitatem fortune describit in domo iouis iacere duo dolia vni bonum aliud malū. et om̄s intrantes domi de vtroq; oportebat gustare. sed quosdam plus de bono quosdā vero plus de malo. et hec descriptio publice depingebatur Athenis in templo iouis vbi boecius studuit adolescentēs existens sicut ipse testatur i de scolarū disciplina. Per domi autē iouis homerus significabat mūdū. q̄ duo dolia p̄spēritatem et aduersitatem. et om̄s qui viuſe in mundo de vtroq; gustant. quida. plus de p̄spēritate quidā plus de aduersitate. Nota dicit fortunā subuertentia felicia regna dicit Sam fredus in poētria. Hoc vnum prescire potes q̄ nulla potestas. Esse morosa potest. q̄ res fortuna secundas. Impat esse breues. si vis exempla priores. Respice fortunas enarrant illa prior

commune omnibus regnum locatus. proprio iure vivere desideras:

Metrum secundum libri secundi:

Si quātas rapidis flatib⁹ incitus Pontus versat arenas.

Ait quot stelliferis edicta noctibus.

Celo sidera fulgent.

Tātas fundat opes. nec retrahit manū.

Pleno copia cornu.

Humanū miserias hānd ideo genus.

Cessat flere querelas.

Quāuis vota libens excipiat deus.

rum. Florida prosperitas mīnos subuertit athenas. Ylium atrides magne cartbagi nis arces. Scipio sed multi sunt romani alia fatti. Lēpora versa breui. breuis est di statia leti. Dis et mēsti nox est vicina diei. Hec aliena docet. et te tua facta docebūt.

Metrum secundum secundi libri.

I quantas rapidis flatibus incitus. Istud est secundum metrum huius secundi quod dicitur asclepiadum ab inuentore. coriambicūz a p̄de predominante. quid sit pes coriambibus prius habitum est et constat illud metrum ex primo spondeo et duobus coriambis et trocheo vel sambo. quale metrum est illius hymnū. Sanctorum meritis. Secundum metrum dicitur ferragratium ab inuentore constans ex primo spondeo. secundo dactilo. tertio spondeo vel trocheo. In hoc ergo metro fortuna conqueritur de inexplēta cupitate hominū dicens. Si copia idest fortuna. quam gentiles deam copie appellabant pleno cornu fundat hominibus tantas opes quantas arenas versat. idest volunt pontis idest mare. incitus idest commotus. rapidis flatibus idest impetuosis ventis. et si fundat tantas opes quot sidera fulgent in celo edita idest oīa stelliferis noctibus. et ipsa copia non retrahit manū auferendo opes. haud pro non. ideo humanū genus cessat flere. i. flendo p̄ponere miserias querelas. et quāuis deus p̄dī gus. i. diues multi aurī idest ad modū prodigi multū aurī diffidētes ipse de libēs excipiat vota boim et ornet aurīdos. i. cupidos claris honorib⁹ in iā p̄ta. i. acq̄sita et

possessa nil videtur eis sed seuia rapacitas vorans quesita. s. acquisita. pandit id est manifestat alios hiatus id est receptacula cupiditatis. Et tunc querit fortuna que iaz frena retentent. i. detinebunt certo fine. cupidinem. s. auariciam hoim precipitem. s. precipitantem hoiem. cum sitis. i. desiderium habendi fluens largis muneribus arde scit in hoie. et ideo ille qui intrepidus terrore aduersitatis et gemens credit sele egem. ille nunqz diues agit. i. vitam ducit. Nota circa hoc qd dicit pleno copia cor

nu qd cum Hercules

quodaz tempore lucta

retur cuz achileo et achil

lens mutaret se in iban

tu hercules apprendes

spm per cornu effregit il

lud et repletuz pomis et

floribus odoriferis sacri

sicavit illud fortune qd

cornu dicis fortua qui

budsaz ppinasse plenus

quibusdaz vacuus quibus

daz semiplenu secundi

dinerum statum pspert

tatis et aduersitatis ho

minu. Nota qd fortu

na inuehitur cōtra au

ariciam hoim qd Tullius

in libro tusculanaqz que

stionis. d. auaricia studi pecunie habet quā nemo sapiēs cōcupiuit. ea em quāsi ma

lis venenis imbuita corpus aīmz virilem offendit. ipsa em in faciabilis manens ne

qd copia neqz inopia minuitur. et in eodem hoc dicit. Quid est qd multi cupiditate

pecunie fertur quorum ita pertubantur animi vt non multum absint ab insania et

dicit Seneca. lxxv. epistola. Auaricia nunqz habet maius maluz nisi qd ingratia est

et. lxxvij. epistola. Auaros comparat canibus dicens. Vidi aliquem canem mis

sum a domino panis frusta aut carnis aperto ore captantem quicquid arripit pro

tinus integrum deonorat et semper ad spem futuri inbiat. Idem etiam euenit nobis

quicquid nobis fortuna expectantibus porrigit illud sine omni voluntate dimitti

mus et statim ad rapinam alienius erigimus. Nota qui credit se egentem non

est diunes sed pauper. quia dicit Seneca prima epistola. non qui parum habet. sed

qui plus cupit pauper est. Quid enim refert qdum illi in archa. qdum in horreis ia

ceat si alieno hiatus imminet. Nota qd diuicie non tollunt auariciam sed ang

mentant. vnde Seneca. xvi. epistola dicit. Longeratur in te quicquid locuple

tes possederunt ultra primitum pecunie moduz fortuna te prouebat auro tegat pur

pura vestiat terraz marmoribus abscondat accendant statue et picture. et quicqz villa

ars elaborauit maiora cupere ab his desistes. vnde Juuenalis. Interca pleno dū

turget sacculis ere. Crescit amor nummi qdum pecunio crescit.

Prosa tertia secundi libri.

Multī prodigis aurī.

Et claris audiōs ornet honoribus.

Miliām parta videntur.

Sed quesita vorans seuia rapacitas

Allios pandit hiatus

Que iam precipitcm frena cupidinez.

Certo fine retētent

Largis cum pocius muneribus fluens

Sitis ardescit habendi

Mūquā diunes agit qui trepid⁹: gemēs

Sele credit egentem

Prosa tertia libri secundi.

Prosa tertia.

Dicitur si pro se tecum fortuna. Hic incipit tertia prosa huius secun
di in qua phia probat Bo. non debere conqueri de fortuna qd multa
bona sibi contulit et primo inquirit phia quid sentiat de dictis fortūe.
secundo bona fortune sibi collata enumerat ibi. Terumtamen. Pri
mo ostendit phia qd Bo. nihil habeat loqui contra fortunam. secundo Boeci
us respondet. Tertio philosophia eius responcionem approbat sicut patet.

dicens primo. Si for

tuna loqueretur tecuz

bis verbis pro se profe

ctio pro certe tu non ha

beres quid contra bilice

res. id est non haberet

vnde aperires os ad re

spondēdūz fortune ac si

quid est quo tuam que

relam iure tucaris ope

ret id est necesse ē ut p

feras dabimus tibi locū

dicendi. Tunc boe. re

spondet. Speciosa qui

dem sunt ista que fortu

na dixit et sunt oblitera id

est delinita melle. i. dele

catione rethorice dul

cedinis. s. qdum ad p

sam. ac p et musice dul

cedinis scilicet qdum ad

metru et tantuz tunc delectant animum meum cum audsuntur. sed sensus id est per
ceptio malorum est altior id est profundior miseris quaz ista possint attingere. qua
si dicit qdum verba fortune superficialiter me delectent. tamen ad profunditatem
mei doloris non attingunt. Itaqz id est ergo cum hec verba fortune desierint id ē
cessauerint in sonare auribus meis moroz incitus id est immissus pregrauat animuz
meum. Tunc philosophia approbat responcionem Boecij dicens. Ita est hec em
verba fortune nondum sunt remedia tui morbi. sed sunt quedam fomenta id est le
nimeta aduersum curationem id est contra sanationem contumacis doloris. nom
remedia que penetrant id est immittent se in profundum perturbationum expelli
do causam radicalem tui morbi ista amore bo id est apponam cum fuerit tempesti
num. Nota qd Boecius nihil habuit le qui contra verba fortune. quia verum
dixit et cōtra veritatem non est loquendum. Nam vero omnia consonant veritas
sibi ipsi attestatur secundum aristotelem. Nota bisco est verbū inchoatinū et pro
fertur per sincopam. quia regulariter deberet dici bisco. vnde bicere est hiatus in
choare cum aliquis aperit os. Nota qd oblitus altera pducta est participis ver
bi obliuiscor. Sed oblitus altera correpta descendit a verbo oblio et oblitus id
est qd maculatus. vnde versus. Immemoz oblitus notat oblitus est maculatus.

Liber.ii.

Nota circa hoc q̄ dicit insitus meror animum aggranat q̄ quis nō voleret s̄ infortuni onulli cōtigit nisi aio multū eleuato super fortunā. quia. d. Seneca. lxxv. epl'a. plus ego te dolere nolo sed vt nō doleas vir exigere audeo. nulli autē ista firmitas animi cōtigit nisi multū supra fortunā eleuato. t̄ subdit. illud agam⁹ vt iocunda nobis fiat amissori recordatio. nemo libēter ad id redit qđ nō sine tormento cogitaturus est. Nota q̄ p̄ retorica et musicā dulcedinem fortune bo. adbuc nō fuit restitutus virtuti et sapientie qđ attestat e. t̄ meror aggrauās oīz. Nam virt⁹ et sapientia dolorem et merores op̄ p̄mit. vnde Seneca. lxxv epl'a. Quemadmodū minuta lumia claritas solis obscurat sic dolor res mesticias. iniurias. sapientia et virtus sua magnitudine elidit atq; opprimit. Tertius tamen ne te existimari miserū velis. hic p̄bia enumerat bona fortū. Bo. collata rōe quoūz non debuit se estimare miserū. t̄ primo enumera bona preterita que. Ipsiūz felicē fecerit postea enumerat in quarta p̄la bona que ipsūz in p̄fenti felicē offendit. prīmo igit̄ p̄bia describit felicitatē suā preteritā. sc̄ bo excludit quandam oblectioē ibi. Quid sit idcirco. Prīmo enumerat quedam bona cōmuniq;. sc̄ bo magis specialia. sc̄dā ibi. Preterea libet. Prīmo dicit. O boe. si velis te existimare miserū. nūquid oblitus es numerū et modūz felicitatis tue. taceo id est peritrāeo q̄ te delatū. i. priuatūz parente id est patre t̄ matre cura summoz viroūz id est cōsulūz ro manoūz te suscepit. et tu delectus id est de aliis elect⁹ in affinitate principū cluitatis cepisti prius esse carus q̄ proximus q̄ est preciosissimum genus propinquitatis. quis nō predicabit te felicissimūz cū tāto splēdore morū sacerorūz cum tāto pudore coniugis id est vxoris et cum opportunitate id est oportuna felicitate masculine. prolis. q. d. nullus est qui non indicauerit te felicem in hiis. Nota q̄ triplex est genus propinquitatis. Prīmo qđ contrabif ex genealogia t̄ i tali p̄pinquitate ali quis simul efficit prius et car⁹ naz frater fratri est carus et propinquus. Aliq; p̄pinquitas que cōtrabif ex matrimonio t̄ vocat affinitas t̄ i tali p̄pinquitate ali quis efficit propinquus q̄ carus. Tertia p̄pinquitas contrabif ex bonis morib; et virtutib; t̄ hoc est p̄ciosissimum gen⁹ p̄pinquitas. t̄ i tali aliq; prius efficitur carus q̄ p̄pinquus t̄ sic. B. pri⁹ facilius fuit romanis principibus carus rōe virutis q̄ p̄piquis m̄fimoniū cōtrahendo cū eis. Nota q̄ p̄bia dicit boccū fuisse

Prosa.iii.

felicem splendore saceroz in plurali cum tamen non habuerit nisi unū sacer. nam sacer dicitur cuius filia aliquis dicit et nō legit q̄ bo. habuit duas vxores. ad hoc potest dici q̄ hic accipitur sacer large nō tantū p̄ patre vxoris. sed etiā p̄ fratre qui large etiā potest dici sacer. ergo dicit pluraliter saceroz. Nota q̄ p̄tribus p̄bia dicit boe. felicē fuisse ex honestate saceroz. ex pudore coniugis. ex opportunitate masculi plis. i. suo p̄ filioz. J

Pretereo. lib; em p̄teri re cōdia. hic p̄bia enūerat quedā bona specialia ex quibus bo. nō debet se estimare miserum. et. d. ego p̄tereo. i. p̄transire volo. q̄ mibi libet p̄teri re cōdia bona et delectat me venire ad specialem cumulū tue felicitatis. s. ad sumptas dignitates in adolescentia negatas senib;. et subdit si quis fructus mortalium rerum habet ullū p̄dū. beati tūdinis. i. si ppter aliquid tēporale bonū hō debet duci felix poterit ne memoria illius incis. i. tue felicitatis quā iam dicā deleri quālibet mole.

Id est quocūz pondere ingruentis maloz. q. d. nō potest deleri. et que est illa felicitas cū tu vidisti liberos tuos. i. filios tuos pariter cōsules. i. i. cōsules electos p̄uebi. i. duci de domo tua sub frequētia. i. diligētia patrū. sc̄ senioz et sub alacritate. i. sub gaudio plebis t̄ cū tu eisdē filiis tuis incidentib; curules. i. sedes iudicariās orator. i. p̄dicatoz regie laudis meruisti gloriam ingenij et faciūdie. cū tu medius in circo fuse multitudinis triūphali largitione. i. victoriali triūphatione vt ego opinor. tu dedisti verba. i. deceptions fortune cum te illa demulceret dum te sonet vt suas delicias tu abstulisti munis qđ nūq; cōmodauerat ulli id est alicui priuato id est extraneo vis ne cum fortuna ponere calculum. i. computationem. nūc ipsa fortuna primum perstrinxit te oculis liuentibus id est inuidis. si consideres numerū et modūz lectorum et tristium. i. p̄spēratatis et aduersitatis adbuc non potest te negare felicem.

Nota p̄bia p̄ hoc q̄ dicit pretereo et prius dicit taceo vtitur quodam colore rethorico qui dicitur occupatio. et diffinitor sic a Tilio. Occupatio est cū dicimus nos p̄terire aut nescire aut nolle dicere illud qđ tamen maxime dicimus. Nota q̄ mos erat romanoz ante. xxx. annos nulli conferre aliquā dignitatē nisi propter singularē dignitatē vel p̄bitatē vel ppter publice rei evidentē utilitatē. bo. antē in adolescentia ante. xxx. annos electus fuit in cōsulē. et hoc p̄bia vocat felicitatē cōmūnē

Hic enīlīs art
mos Romanoz

Liber.ii.

non q̄ cōiter omnibus hoc concederetur. sed quia non solum hoc. sed alij panois hoc accidit. Rescribem⁹ Tullius in li. de amicitia. q̄ scipio ante. xxx. annos bis factus est cōsul. similiter Germanicus iuuenis cōsul factus est ante. xxx. annos. sed singula rem felicitatē hoc tangit. dicens. Cum duos pariter consules. Nota q̄ secundum Iſido. in libro ethimologiap. curules erant sedes in quibus magistratus sedentes iura reddebat. et dicitur curules a curru. ga

tali sedevtēbātur in curru iudices quo rebēbātur. vt expeditius populo iudicia redderet. Nota q̄ consuetudo erat a p̄ud romanos in electō ne cōsulū habere sermōnem ad populū de laudib⁹ regū et electorū in magistratū. et si bene predicabat inde gloriaz cōsequebatur bīdī sermonem fecit boecius in electione suoz filioz in consules et exinde sua

in circo duorum mediū consulū circū fūse multitudinis expectatione triūpha li largitōe faciasti. dedisti vt opinor verba fortune dum te illa demulcet. dum te vt suas delicias soueret. M̄ylius qđ nulli vñquaz priuato cōmendauerat ab stulisti. His ne ergo cum fortuna calculum ponere. Nunc te priuum lūniēti oculo prostrinxit. Si numerum modū qđ letorum tristium ve consideres: ad huc te felicem negare non possis

gloria fuit geminata. et qđ cōsimilis sermo cōsuerit fieri in triūphis in laudem eorū qui obtinuerant victoriā. ideo bīdī sermonē vocat triūphalem largitionem.

Nota qui bonū aliquod p̄mitit et non adimplēt ille dat verba et nō rem et sic decipit. ergo dicit phīa. dedisti fortune verba idest deceptions promittendo ei ali⁹ qđ bonū qđ ipsa te ita souet. Nota qđ calculus in vna significatione est pūus lapillus qui calcando non ledit. et quia talibus lapillis vtebantur antiqui in computando. ideo calculare vel calculum ponere ponitur pro cōputare vel pro rationem facere. ergo dicit philosophia. His ne cum fortuna calculum ponere. quasi dicere. non debes si computabis cum ea ipsa innueniet te multo feliciorē qđ miserum.

Quod si idcirco te fortunam esse. hic philosophia excludit quandaz obiectiōne posset aliquis dicere. hec predicta bona non faciunt me felicem quia sunt pertransitoria. hāc obiectiōne excludit philosophia dicens. Quod pro sed si non estimas te fortunatum idest felicem. quia illa abiurunt que tunc videbantur leta. etiam non debes te estimare miserum. quia que nunc creduntur idest videntur mesta pretereunt. Nunquid tu venisti priuum in hanc scenam idest vmbram. vite subitus idest improbus. et hospes idest aduena tu ignorcs que gerantur in hac vita ne pro nunquid reris idest opinaris vllam constantiam inesse humanis rebus cum ipsum hominem sepe dissoluat velox hora mortis. nam si fortuitis rebus est fides permanēdi licet rara tamen ultimus dics vite est quedam mors fortune etiam manentis fortune quid igitur putas referre idest distare ne idest an tu deseras illam fortunaz moriendo an pro vel illa te deserat fugiendo. q. d. nihil refert q̄tuz ad inconstantiā fortune sine fortune boiem deserat sine deseratur manifestum est q̄ permanere non potest.

Metrum.iii.

Nota q̄ in rebus humanis non est constantia. cuius ratio est. In isto qđ est genitus nulla est constans. qđ nihil est genitū qđ non sit corruptibile et nō permanē sed res humane sunt genite et p̄ducē ergo tc. Notandum q̄ nō est durabilis fortūe pro speritas. qđ ipsam cito fugat aduersitas. vnde Saufredus in poetria Om̄ibus ne crede tuis si tempore paruo Illuxere tibi mōr̄ sunt clausura seruum. Hubila facta diem induentq̄ crepuscula noctem. ppter qđ nō est adhibenda fides rebus fortuitis. No

ta q̄ phīa tangit vñ rationē q̄ fortūa nō sit cōstantis que talis est. homo nō est cōstans. ergo nec fortūa. etcedēs p̄ q̄ boiem sepe dissoluit velox hora mortis. cōsequētia p̄bas ex hoc q̄ fortuna nō habet esse nisi circa boiem cū sit in a gentib⁹ a p̄posito. secūdo p̄bīcōz. ergo dicit phīa. nihil differt quo ad inconstantiā fortune sine fortūa derelinquat boiez fugiendo sine hō derelinquat ipsaz moriendo quocunq; mō fiat semper ipsa est inconstans et non permanens.

Metrum.iiij. secūdi li.

Metrum tertium secundi libri:

*Uz polo pheb⁹ roseis quadrigis
Lucem spargere ceperit.*

Pallct albentes hebetata vultus.

Flammis stella prementibus.

Cum nemus flatu zephiri tepentis.

Vernis irribuit rosis.

cus a pede p̄disante metrū aut secidi versus dicitur gliconici ab inuentore coriam bicuz a pede p̄disante. in hoc metro phīa declarat trib⁹ exēplis mutabilitatē mūdañor⁹. primi exēpli ē de corpib⁹ celestib⁹ tale. Sole lucēte ī celo tūc obscurat lumē alias stellaz. Ecce mutatio stellaz quo ad lumē qđ tūc pri⁹ appēbat tpe noctis. sed sole nobis lucēte nō appet. vii. d. in littera. cū pheb⁹. i. sol ceperit. i. inceperit sp̄gere i. emittere lucē roseis qđrigis. i. roseo curru. stella ebetata. i. obscurata flāmis. i. lumē bus solis pīmetib⁹. i. p̄a pallz. i. pallida fit scđm albētes vult⁹. Secidiū exēpli ē ī terre nascētib⁹ tale. zephīro flāte terra ornat florib⁹. sed austro flāte flores deficit. Ecce mutatio in terre nascentib⁹. vii. d. in littera. cū. i. quādo nemus irribuit vernis. i. ver